

Sygn. akt I CSK 272/14

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku C. L.
przy uczestnictwie S. E., E. P. i A. E.
o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 grudnia 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 26 lutego 2013 r., sygn. akt IV Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni C. L. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z 26 lutego 2013 r. oddalającego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z 14 października 2011 r., którym oddalono wniosek o uchylenie prawomocnego postanowienia z dnia 16 lutego 2006 r., sygn. akt I Ns [...] o stwierdzeniu nabycia spadku po A. J.-M. oraz uchylono prawomocne postanowienie z dnia 20 maja 1994 r., sygn. akt I 3 Ns [...] o stwierdzeniu nabycia spadku po A. J.-M..

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły.

Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy w wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli spełniony jest przynajmniej jedna z nich. Dopuszczenie oraz rozpoznanie skargi kasacyjnej jest bowiem uzasadnione ustrojowo i procesowo jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania, który ma umożliwić ocenę, czy w danym przypadku wskazane przyczyny zachodzą. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wnioskodawczyni oparła na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., podnosząc, że w sprawie występuje kilka istotnych zagadnień prawnych dotyczących „określenia przesłanek powołania do spadku, ustanowienia zapisu, przeznaczenia w testamencie danej osobie przedmiotów majątkowych i ustalenia, czy wyczerpują prawie cały spadek”, „właściwej oceny składu spadku - czy z dnia sporządzenia testamentu, czy z dnia otwarcia spadku” oraz kwestii, czy w postępowaniu opartym na art. 679 k.p.c. wymagane jest ponowne przeprowadzenia i sporządzenie protokołu otwarcia spadku.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). W zasadzie powinno to być zagadnienie nowe, o charakterze rzeczywistym, a nie teoretycznym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudenii. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi zawierać odrębne, pogłębione wywody wskazujące na zaistnienie powołanych okoliczności, uzasadniających przyjęcie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). Zagadnienia powołane przez skarżącą nie spełniają tych wymagań, bowiem zostały sformułowane w sposób chaotyczny, często trudny do odtworzenia pod względem analizy logicznej zdania, ponadto nie towarzyszy im wymagany, pogłębiony wywód, wyjaśniający, na czym polegać miałby szczególny problem prawny, którego

rozwiązanie przez Sąd Najwyższy miałyby być niezbędne do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Trudno oprzeć się wrażeniu, że skarżąca przytoczyła jedynie szereg równoważnikowych hasłowych pojęć, związanych z kwestiami, jakie wystąpiły w związku z rozpoznawaniem sprawy, wymieniła kilka orzeczeń Sądu Najwyższego, w których treści Sąd musiałby samodzielnie poszukiwać zagadnienia. Wskazana przyczyna i jej motywacja nie tylko nie odpowiadają wypracowanej w judykaturze definicji istotnego zagadnienia prawnego, ale nawet sformułowaniu jej w sposób logiczny i pewny. Przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. nie sposób zatem uznać za spełnioną.

Z kolei przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, przesądzająca o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią jurydyczną argumentację w kwestii oczywistości ich naruszenia. Nie odpowiada temu pojęciu ani ogólne odwołanie się do uchybień procesowych podnoszonych w innej jednostce redakcyjnej skargi kasacyjnej, ani zarzut wydania orzeczenia „z formalnym jedynie uzasadnieniem”, ani niewskazanie przepisów prawa, których naruszenie miałyby powodować oczywistą zasadność złożonej skargi. Należy wskazać, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury, jeżeli sąd drugiej instancji podziela stanowisko sądu pierwszej instancji w zakresie wykładni i zastosowania określonych norm prawnych w związku z poczynionymi ustaleniami faktycznymi, to treść uzasadnienia, lub jego odpowiedniej części, może ograniczyć się do stwierdzenia, iż przyjmuje jego ustalenia i wnioski jako własne

(por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2005 r., II CK 317/05, nie publ. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2014 r., III CSK 256/13, nie publ.). Zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w W. zawiera zarówno wyraźne odniesienie się do ustaleń Sądu pierwszej instancji i podzielenia ich, jak i uzasadnienia dokonanej oceny dowodów.

Dodatkowo podnieść należy, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. pozostaje w relacji wykluczania się z przesłanką z art. 398⁹ § 1 pkt. 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Jeżeli bowiem w sprawie występują problemy prawne, które wymagają rozstrzygnięcia nowego, istotnego zagadnienia prawnego albo dokonania wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności orzecznicze, to skarga nie może odwoływać się do oczywistej wadliwości orzeczenia implikującej jej zasadność (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, nie publ.; z dnia 25 kwietnia 2008 r., III CSK 64/08, nie publ.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.